

אדגר אלן פו

מהי שירה?

מהי שירה? – שירה! אותו רעיון החמקמק כצורתו של פרוטאוס, המרובה תארים כקֶרְקֶרָה, האי בעל תשעת השמות! הב לי, הפצרתי בשעתו באדם מלומד, הב לי הגדרה לשירה? "בחפץ לב," – והוא ניגש לספרייתו, הביא לי איזה ד"ר ג'ונסון, והימם אותי בהגדרה. צילו של שיקספיר האלמותי! שיוויתי בעיני רוחי את זעף עינך הרוחנית למול טומאתה המפגיעה של הדובה הגדולה הזאת. חשוב על שירה, ב--- יקירי, חשוב על שירה, ולאחר מכן חשוב על – ד"ר סמואל ג'ונסון! חשוב על כל האוורירי והקסום, ולאחר מכן על כל הנתעב והגמלוני; חשוב על ריבוא משמניו, הפיל! ואז – ואז חשוב על 'הסערה' – על 'חלום ליל קיץ' – פרוספרו – אוברון – וטיטניה!

שיר, לטעמי, מנוגד למחקר מדעי בכך שייעודו המיידִי הוא התענוג, ולא האמת; הוא מנוגד לרומן בכך שייעודו אינו תענוג מוגדד, כי אם תענוג בלתי-מוגדד, ורק במידה שייעוד זה מושג השיר הוא שיר; הרומן מציג דימויים מוחשיים באמצעות רשמים מוגדרים, ואילו השיר עושה זאת באמצעות רשמים בלתי-מוגדרים – תכלית שעבורה המוסיקה היא מהותית, מכיוון שתפישתו של צליל ענוג היא הבלתי-מוגדרת שבתפישותינו. מוסיקה, שנוסף לה רעיון מענג, היא שירה; מוסיקה ללא רעיון אינה אלא מוסיקה; רעיון ללא מוסיקה הוא פרוזה, מעצם היותו מוגדר.

(מתוך: --- Letter to B, 1836)

(מאנגלית: יהודה ויזן)